

„O nesrečnež!“ vikne Anton — se zgrudi na stol in začne jokati kot otrok.

Ko se malo utolaži, mu pove tujec, da je bil Ivanov prijatelj, da sta se spoznala že na poti in da sta tudi v vojski skrbela drug za drugega.

Drugo jutro je šel tujec v svojo domovino.

* * *

Kaki dve leti za temi dogodki so tudi gospoda Antona spremili župljani k večnemu počitku.

Žalostno so peli vaški zvonovi in marsikdo si je skrivaj obrisal solze, ki so mu silile v oči.

In zakaj tudi ne... Saj so bili gospod Anton tako dobri, tako darežljivi. Kdor je bil v potrebi, je dobil gotovo pri gospodu Antonu pomoči, če jih je prosil. A sedaj jim je bila odvzeta ta podpora, za vedno odvzeta...

Anica je v samostanu dosegla jako visoko starost. Noben dan ni pozabila moliti za nesrečnega brata Ivana.

A naposled so se tudi njej iztekli dnevi in preselila se je tja, kamor si je vedno želela, v družbo svojih bratov in starišev, k svojemu nebeškemu Ženinu, ki mu je radovoljno darovala lepšo polovico svojega življenja...

Sladkosnedni Lojzek.

(Selko.)

Sladkor, rožiči, potice. — To je dišalo Matjanovemu Lojzku. Le to mu je bilo hudo, da ni prišel prav dostikrat v bližino takih stvari. Le enkrat na teden v nedeljo — je mogel grizti kaj sladkega s svojimi zdravimi zobčki.

Vsako nedeljo in sploh vsak praznični dan namreč so prišli teta tam s hribov v dolino k maši. Pred službo božjo so se oglasili vselej nekoliko pri Matjanovih. Seveda niso prišli nikoli prazni — vedno so imeli kje v kakem papirčku kaj sladkega za Lojzka. Zato se je ta veselil vsake nedelje že sedem dni naprej.

Polagoma pa je potuhtal v svoji kodrasti glavici, da bi bil dober sladkor vsak dan — ne samo v nedeljo. Bil je prepričan, da to ne bi bilo slabo.

V kuhinji, gori na omari so hranili mati sladkor v zaprti škatli. Zjutraj, ko so mu dajali kavo, so odprli posodo in dali nekoliko sladkega kamna v skledico. To je zapazil Lojzek

In po dnevi, kedar ni imel nikake družčine na vasi, je pricapljal v kuhinjo k materi z željo, da bi mu dali „cuka“. Nič ni pomagalo, da so mati zatrjevali, da nimajo. Kar na omaro je pokazal, češ: „Tam, tam.“

Izpolniti so mu morali željo. Odlomili so košček belega sladkorja in ga dali mlademu sladkosnedenčku.

Tako je obiskal mater večkrat na dan z isto željo in isto prošnjo.

Da bi se ga oprostili enkrat za vselej, shranili so posodo s sladkorjem drugam.

Kmalu je prišel Lojzek v kuhinjo, prijel mater za krilo in z govoril:

„Mati cuka!“ Ni znal namreč še dobro govoriti, zato je „r“ izpuščal.

„Lej, Lojzek, nič več ga ni!“ so mu odgovorili mati in pokazali pri tem omaro.

Kaj je hotel? Odšel je prazen in žalosten.

Dostikrat je prišel pogledat, če je posoda s sladkorjem zopet na omari. A ni je bilo.

Nikakor si ni vedel pomagati.

Nekoč so mu dali mati kave. Sladkor, ki so ga bili djali noter, se še ni bil stopil. Lojzek ga je zajel in pohrustal. Vsled tega je bila seveda kava grenka. Vzel je torej skledico v roke in capljal v kuhinjo, češ:

„Mati, genak, genak!“

Mati so pokusili. Res, kava ni bila sladka. To se jim je zdelo čudno, ker so bili djali dovolj sladkorja noter. Vendar so odlomili kepico in jo spustili v kavo.

Lojzek si je pa mislil: če ga po dnevi nočete dati, dajte ga zdaj. Zajel je sladkor in ga pohrustal.

Nato je bil zopet v kuhinji, da je kava „genak“, da naj dajo še „cuka“.

Toda mati niso bili tega mnenja. „Če si pojedel sladkor brez kave, daj pa še kavo brez sladkorja“, tako so mu odgovorili.

Zajel je parkrat — toda kava je bila grenka, prav grenka. Vrnil se je torej zopet, naj mu dajo „cuka“.

To je bilo pa materi vendar preveč, da jim je bil vedno pod nogami. Zavpili so torej bolj jezno in glasno: „Pojdi mi izpod nog sladkosneda, čene, te bom udarila!“

Da ste ga videli, kako se mu je nakremžil obraz! V desnici je držal žlico, v levisi skledico s kavo. Prav čukasto je gledal noter, češ: kdo bo to jedel? To je grenko, to ni zanič.

Dolgo časa je gledal in opazoval grenko kavo. Vedno bolj jezno je gledal grenko kavo. Nato pa se je zgodilo nekaj posebnega!

Mogoče je priletela na njegovo levico nadležna muha, in ko jo je hotel otresti, izmuznila se mu je skledica iz rok — mogoče je bilo tako. Morda pa je bila tej nesreči vzrok muha v Lojzkovi glavi, muha, ki ji pravijo tupatam trmoglavost ali jeza. Naj bô temu tako ali tako — črepinje so ležale na tleh in grenka kava je tekla na vse strani.

Začel je jokati. Mati so pritekli v sobo in zapazili nenavadno povodenj. Da so vedeli, da je povzročila to povodenj muha v Lojzkovi glavi, bi jo bili pregnali, to se pravi, pocukali bi ga bili malo pri levem ušesu, da bi bila priletela na drugi strani muha ven. Da so vedeli — prav gotovo bi bilo tako

No, ker jim ni bilo znano, kje je pravi vzrok, so ga le malo okregali.

Ali nekaj kazni je pa le prestal Lojzek za svojo sladkosnednost — brez zajutreka je bil. Dostikrat je sicer prišel pred poldnem v kuhinjo, zatrjujoč, da je lačen. A mati so določili, da mora počakati do opoldne, da drugič ne bode snedel samega sladkorja. Udati se je moral v svojo usodo.

Toda to je bilo dobro zdravilo. Če je dobil še kdaj nestopljen sladkor v kavi, ga ni pohrustal, zajel ga je sicer v žlico in opazoval, in mogoče so se mu vzbujale izkušnjave pri tem — toda spomnil se je, da je kava brez sladkorja grenka, da grenke kave ni moči jesti in da je od zjutraj do opoldne dolgo, dolgo, ako je želodec prazen. Prepričan je bil, da je najboljše, pustiti sladkor v kavi. Tako je tudi storil.